

Universitätsbibliothek Paderborn

Evropeae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Anglia

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1671

Capvt IV. Quod tormenti genus Scauingeri filia? torquetur eo cruciatu
Cottamus. Postea equuleo. Interrogatur de peccatis, quæ Sacerdoti olim
confessus fuisset. Libertas viri sancti auditoribus ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-10773

tias, pollicitus, quod sancte præsttit, te ante condicium, in manibus hostium futurum. Nec fuit opus prolixo examine, quis? vnde? cur in Angliam redux? cur prius, & ubi Sacerdos consecratus? hæc à flagitiosissimo Sledio indicata, Reginæ Ministris in comperto erant; sed tentabant sensim an meru fortassis, & expectatione postremi supplicij, Prædicantium fabulis nonnihil daret, & vacillaret in desertionem vocati qui cum impugnarent, aliqui serio; reliqui simulatè atque in speciem; quintiduum in verba, & auras abicit, post quæ religionis reus, in Mareschallum traducitur (carceris nomen est, peculiaris cruciatus) ubi ferè sex egit menses inter seuanas & consuetas Sacerdotum ærumnas. Mutato inde carcere transfertur, in secretiora Turris Londinensis Decembribus quinto; decimo vero tormentis admotus, eique nominatim, quod Scauingeri filia dicitur.

*Quod tormenti genus Scauingeri filia? torquetur eo
cruciatus Cottamus. Postea equuleo. Interroga-
tur de peccatis, quæ Sacerdoti olim confessus
fuisse. Libertas viri sancti auditoribus monen-
dis ut cauerent ab apostata Prædicante. Mortis
illius vera causa. Eiurata sèpius ab eo vita
quod ea lege deferretur, si eiuraret Obedientiam
summo Pontifici debitam. Post varias cum Cal-
uni Theologis concertationes, profide Catholica
moritur.*

C A P V T IV.

 *C A V I N G E R i filiam (tormenti prodigium) ab inuentore di-
ctam, arcus duo ferrei conficiunt qui altero extremorum conserti
circulum integrant, in eum circulum flexis genibus se reus in-
duit, sic ut corpus trifariam complicet, crurib[us]que ad femora, femoribus
ad ventrem appressis in globum cogat, & vi magna tortoris ad claudendos
in suum circulum arcus duos reo incumbentis tantum non elidat; quare
nunquam sesqui hora ulterius protendi.*

Scribens eadem è turri Sacerdos, & volens eius barbariem machinæ no-
bis depingere, ait cruciamenti eius immanitate tam violenta corpus totum

arctari, ut ex eo sanguis, extremis & manibus & pedibus exsudet. Cottamo certè magna eius copia naribus erupit, tametsi hora non multo diutius fuerit cruciatus. Quærent hic aliqui eo, an hæc Optono solennis fuerit in Sacerdotes Catholicos largitas; pœna scilicet in nihil commeritos, planèque insontes sœniendi? non inuenio quis scribat. Verum diebus subinde non multis iuridicè examinatus est tam præter morem & ordinem, ut cum Optono id exprobaretur, nisi negando & inficiando excusare ruborem nequiuenter quoad obiiciente illi Cottamo qui aderant Georgium Careum, Doctorem Hammonium, aliisque ipsi delegatos obmutuit.

In equuleo igitur ad quæstionem colligatus, priusquam torqueretur interrogatus est, num quando peccata confessus Sacerdoti esset? mox, quam illi pœnam iis expiandis indixisset? qui ioco an serio quam tum suggestæ memoria edidit. Ergo refert Optonus, peccatorum debes ob quæ iniuncta est meminisse, qui pœnae tam probè memor es: repete illa nunc, & confessionem illam integræ; fin autem; & facta nimis addens tortores accersit, haud quidem terrorem simulans; negante siquidem Cottamo, apud vnum mortalem deponi oportere, causas fori diuini ea esse; spectat eque ad unum Deum, & Sacerdotem, Dei vices in terris agentem, velut confidentem, in genere reum, & ore iam proprio captum, distrahi equuleo iussit, ut exprimeret torquendo distinctius quæ generatim indicasset. Quam apud illum iniuriam peruersi ordinis, & fori non quam gentium auditam expostulans Cottamus, hanc ab eo accepit satisfactionem, ut multò crudelius tenderetur. Tormento defunctus retrahitur in suum carcerem; ubi quinto Februarij, & anno seculi octogesimo primo, nouus illi & Sacerdotibus in Turri Sociis labor indicitur ad usque Pentecostem, Dominicis, & festis diebus instaurandus. Raptantur, compelluntur, aguntur pugnis, calcibus, stimulis in Templum Turris ad audiendum celebrem Caluinistam, nec iuuit sedandæ vexationi pertinacissimæ, dicentis crebra interpellatio, reprehensio falsi citandis auctoribus, refutatio rationum, & exscentis è pulpito, prouocatio libera, ad propugnandas execrations, quibus in pulpito aures populi incestasset. Discerpebatur his frendens, & minitans Optonus, sed minas illius unus explesè dictus est Cottamus ut erat præ ceteris reus, hoc est maioris præ illis meriti Martij nouo & decimo, eoque Dominico, cononem vocata nobilium celebrem ad audiendum Ioannem Nicolaum, illum fraudibus suis, & palinodia famosum apostaram (de quo iam alias) qui ubi absurdis pluribus quædam verbis perorasset, assurgens Cottamus, tantisper aures illorum nobilium poposcit, inde illos sancte, & liberè monuit, quædam esset damnosæ auctoritas quæ imperito, ignaro, falsario iuueni eorum præsentia conciliabatur. Tractandis, extricandis multo magis statuendis fidei regulis, quod is non erat veritus attentare; alia esse lingua opus, aliis litteris, grauitate, scientia, pietate; effræni audacia, & loquacitate. Meminissent agi de æterna sua salute, ac beatitate, quam infinito discrimine à iusto pretio aestimabant tam vilem, ut viuis hominis gratia illam proiicerent.

Designabat

Desigubat autem non obscurè Optonum , cuius gratia venerant , isque nec temere , nec frustra existimauit p̄o se dictum , eam fortè , ob causam non adproperauit illi tantum mortem , sed in numerum damnatorum vio-
lenter intrusit . Damnatus est scelere ac pœna , maiestatis ad quartum , &
decimum Nouem. cum Campiano & aliis de quibus narratum est . Triplex
eius damnandi crimen primum summa Nauarri in Angliam delata cum
manu adscriptis marginibus , quibus esse Regina Elizabeth cepit Ecclesiæ
negabatur ; deinde quod nunquam induci potuisset , vt circa Bullam Pij V.
ad quæ sita sex distinctè responderet . At is quidem dilucide , & abundè
sed frustra satisfecit . Nam cœlum Romanum æstuosum , sibique lethale
coactum patrio mutare , fuisse alioqui nauigaturum in Indiam si emersa iam
valetudine non esset compulsa in Angliam ; Nauarri summam suis sarcin-
ulis , aliena furtim iniectam manu , nec se antea in iis illam asseruasse ad
Bullam denique Pij V. & sex in eam singula quæ sita , non posse melius à
quouis Catholico responderi quam quod in vniuersum respondisset ; ha-
bemus autem id responsum eius firmatum Chirographo in hæc verba
Maij 13. 81. superioris æui anno ad hæc & alia quæ sita respondet Primum
Thomas Cottamus se credere quicquid Catholica docet Ecclesia , séque
Catholice nomine intelligere Romanam ; nec aliam sibi ad ceteros atti-
culos præter hanc vnam respcionem suppetere . Qua ille omnia illorum
interrogata expugnauit , Reginæ Ministris huic addentibus , qua tanta illi
meritum gloria cumularunt , vt in Religionis Catholicæ fidem , & obse-
quium moreretur .

Septem post hæc & decem diebus , Maij tricesimo , protensus & vin-
clitus in traha craticia , vt Olim Campianus raptatur in Tibornum mil-
liaribus saltē à Turri duobus , & tres cum eo Sacerdotes nobili genere ,
alumnus alter seminarij Romani ; alij Duacensis Lucas Kirbyus . Guilliel-
mus Filbyus , & Laurentius Johnsonus , siue vt Stouus cognominat Ric-
cardsonus . Appensis patibulo duobus , & in quadras sectis , tolluntur in
currum alij , inserta prius in capistrum gula , vbi se Cottamus spectaculum
factus innumerabili populo nihilo turbatior , alacris potius , & omnes cir-
cumspectans , bene inquit , vobis Deus omnibus velit , & faciat , qua eius
benigna adprecatione abrupta qui capitalis sententiæ præter executioni
Vicecomes Londinensis , iussit cum , quod solet , prodiciones palam in po-
pulum , & Reginam fateri , & ab Regina veniam poscere ; quod utrumque
negauit facturum , vt neutram omnino in partem peccasset . Ecquid enim
vobis tanto numero Sacerdotes hic immaniter necati , fuisse re vera tot
coniurationum evidentur , & rei & consciij qui eas aut fassus fuerit , aut in
mentem sibi tantum venisse prossus nemo ? ne inter equuleos quidem , &
catastas , & Scauingeri filias crudelitatis ingenio summe terribiles ; sedne
has quidem ad furcas & Tibornum supremi iudicij proximum tribunalis ,
cui erant proximè sistendi aliud unquam professi sunt nisi pueros , & inson-
tes mori , cum imprecatione ignium æternorum si quid eo dicto mentiren-
tur , de me quidem solo , ego sancte affirmo . Tam longè ab iis quorum in-

Gg 3

simulor, etiam cogitatione absuisse quam distat procul ab Indiis Anglia in quibus nunc item mente ac desiderio totus sum; nec vero (sat nostis, in Angliam redij Reginæ vitam tentaturus, sed meam si possem valetudinem receptus. Hæc le Vicecomes finxit obscurius audire, quod nihil ipsi ad ea suppeteret, iterauitque quod iam detulerat, futurum scilicet, si non detrectaret præstare se confidentem reum, experiri etur omnem Reginæ clementiam; quo ille volebat innui, remittendum ipsi mortis supplicium. Acclamauit Topcliffus magna voce ad stuporem, oblatæ gratiæ; nec fore visquam terratum, & gentium tam boni pectoris principem Christianum, qui manifestè reo, & diris necando suppliciis, confessionem criminis merito imputaret, condonaréisque illi vitam in præmium. Sed uterque Cottami rationem incautus confirmauit. Nam si nec se mortis vicinæ metus, nec viæ tunc promissæ amor, cum eius perdendæ supremus articulus facit illam duplo cariorem, hæc ait, si parum valerent ad persuadendum ut se profiteretur falsò reum, qua veri similitudine, negare iij poterant innocentem? Sed erat palmaris Ministrorum illorum, & singularis fraus ut si quis animi, debilis & conscientiæ Sacerdos, atrocitate præsentis supplicij adigeretur ad fingendum perduelli se mente & hostili venisse in Angliam, sua illa vnius confessione mendaci, & perfida, omnium aliorum negationes iuridicas, & vera silentia dampnaret, & persuaderet eorumdem reos, nempe Religionis in speciem re antem ipsa maiestatis, purgaréisque ad populum in iis occidentis crudelitatis infamiam. Verum ita illos, vnius inueniendi fefellit propositum cui esset vita pretiosior veritate, ut contra prorsus occiderent neminem, quin cum iurata innocentia suæ contestatione, fidelitatis, & amoris, erga Reginam, & patriam moreretur stabat pro curru ministrorū g'obus, ad euertendos si quos possent assiduus; quanquam iij saepe concinnius carnificis munere fungerentur. Hos inter quidam Magister Martinus Sf. Idius quem ferè inuenio, reorum spectaculis præsentem, ut qui tantæ multitudinis, oculos & aures ambiret, quantatunc solet ea loca stipare. Tunc se medium ingerens flagitosus sycophanta. Horratur Cottamum, illam saltē confessione publica expiat Londini ab se tali vico, & die admissam fœditatem, ut enormitatis, sic offensionis summæ reum. Ignorabat Cottamus quid sibi innueret, & stupebat tacens quod crimen vellet intelligi? quoad eius interpres ambigenti accessit Vicecomes & illud, inquit, propudiosum significare vult adulterium à te perpetratum cuius quartum nunc etiam post annum fœtet infamia. Nefas & nomen adulterij Cottamus in luce integri populi, obiectum, nec ita facile per angustias temporis purgandum exhorruit scilicet, sic tamen dolorem prætulit ut defensioni, & famæ non deesset; & huccine, ait, comperendinatum ut præcipitatæ hoc rerum, & vitæ extremo, stantéque ad latus carnificè adulterij accusationi prætereretur defensio, illaque in dubio remanente, fama in cuiusvis odio, & arbitrio iaceret? Londini videlicet habito adulteri quadriennis, qui toto septennio nec Londonum vidi, nec Angliam; fuitque hic meus in eam regressus, & ingressus in carcerem yna itineris continuatio,

quod

quod ex decursis Alano Doctore Duaci studiis dum probat, impaetæ calumniæ dolorem miserti, qui aderant, etiam Prædicantes, clara voce negarunt id crimen vlo modo ad eum pertinere; sed esse alterius illi cognominis, in quo esset deceptus Sfeldius. Johnsonus inter hæc dum interficitur, iubet Vicecomes, lentati Cottamo laqueum, & pietas foret, an mortus animi, an neutrum sed mera malignitas, seductum in circulum amicè ac velut miserans compellat; constare sibi de innocentia illius nulli obnoxia criminum quæ morte socij luerant, sed valetudinis vnius cœli beneficio querendæ transisse in Angliam. Igitur id profiteretur, de solenni Reginæ confusus clementia, reis solita libentius parcere, quam innocentibus itasci; testetur se omnes ciuitate contextas Romæ ih Reginam & regnum à Papa coniurationes, & Sacerdotibus Seminarij demandatas, ob quas iure sunt postremo supplicio cæsi. Hæc illi tum ipse tum alij canebant, vt defensione tam facili, & nomen & vitam tueretur, quam recuperare in Angliam venerat; fore alioqui proiectæ amentiæ cum possis innocens vivere, alieno malle crimine perire.

Narratur autem, Cottamo respondentे Deus, peculiari spiritu sic præsto adfuisse ut pro innocentia cæsorum sociorū, & mēdaciſſimis violata calumniis, summi Pontificis maiestate ardentius & efficacius diceret. Cœterum alio aliud vitæ præſidium seu præcipitium suadente, constans fuit ad omnes responsio; transuersum pilum iis non abibo, quæ Romanæ Ecclesiæ filios credere decet ac viuere; & si mihi mille suppetant animæ, totum prius illarum daturus sum sanguinem, quam vnum vel apicem edam ab vlo fidei articulo dissonum; quia & Deum supplex peto & obsecro, ne tantum regni huius peccatis grauissimis ab eo auertatur, vt ab eo veritatis suæ auertat lucem, & desiderium salutis hæc dum precaretur auditus est carnicex rescisso Johnsoni capite, salutem Reginæ precari, & illud de more optare, seruet Reginam Deus! cui pie succinens Cottamus, seruet exclamat, eique benè velit. Apposite quidem ad salutem quam ei præcipue flagitabat, sed necessario ad refellenda odia quibus Caluinistæ ardere in Reginam garriebant Sacerdotes Seminariorum, & quam illi mortem inferre non poterant, votis & desideriis inferre. Sed enim longius vltra fas progressi, ausi sunt poscere illam agnosceret caput Ecclesiæ Anglicanæ, quod inquit, Cottamus, si ante biennium quo ago præstare voluissem, in promptu iam tum & vita mihi & libertas erat. Et igitur subdit Vicecomes, perduellis, & proditionis in illam reus, cuius maiestatem sacro imperio minuis cui Cottamus, non hic Domine mihi opinio aliqua ventilatur, Catholico utramvis in partem sic libera, possit inoffenso Deo in alteram iri: effatum diuinæ est sempiternaque veritatis, hoc indubitata persuasione, Catholico cui liber Religionis, & conscientia ratio tenendum statuit collatur sanè rebus aliis, honoribus, titulis, omni obsequio, fidelitate, vitaque adeò, & toto sanguine, Reginæ maiestas; huic ego & defero & spondeo omnia. Fuere cum illo & aliæ quædam leuiculæ velitationes parum dignæ relatu: ad manus, & ferrum venitur, sed iubetur prius flectere ocu-

Ios in Johnsonum quem secabat coram quadratim carnifex , quo animaduerso ; felicem te, exclamat, Laurenti mei sis apud Deum memor precibus illum mihi propitium facito. Quod illi mox votum necesse fuit propugnare aduersus Hernum, Ciarkum, & alios, quorum inter sexcentos error est contra sanctorum invocationem. Prehensa dein humaniter carnificis manu, ignoscat, inquit, tibi Deus , sibique in seruum fidelem allerat. Sit tibi curæ anima , & salus supplex à Deo hanc flagita. Ille tibi in mentem veniat beatus carnifex quem Paulus Apostolus rescisso capite, lacte sui sanguinis aspersum , Christianum vnâ fecit & martyrem. Hoc est (subiecit ex Prædicantibus Sciolus) plus illud potuit tunicae attactu in animam , Pauli lac, quam Sacramentum attactu corporis , cui hominis absurdo fuit item Cottamo satisfaciendum, ne quid populo rudi hæceret dubitationis. Nec plura, currum denuo inscendit, postque aliquot ad Deum preces , & commendatum illi supremum spiritum , vitam manu carnificis absoluit, annos natus triginta tres, pertinacius quatuor aliis impugnatus, qui eodem illo Maij tricesimo , coronas quatuor Anglicanæ Ecclesiæ triumphis veteribus addidere , peculiare quoque præ sociis, sui erga crucem amoris insigne præbuit , quod genuum tenus, nudato post mortem applicitum corpori deprehensum est cilicum aspernum quod Prædicantium & molles & Rigi planè omnes , ad hoc æque molles , prosecuti sunt multo risu , ut qui suam Euangelij quinti fidem accuratius nulla re , quam in cute curanda exerceant , vltroque se credant Redemptori fore iniurios nisi omnem usum sanctorum poenarum ab Ecclesia proscriptant. Multo tamen plures religiosi spectaculi admiratio, & æmulatio pupugit. Ad furcas condita cælorum corpora post consuetam lanienam tulere furtim Catholici, pro sua non pro ministrorum pietate, quibus inuidiam , & iras conflabat ad populum, Londinum totam factam humanatum macellum carnium, prostatae ubique præfixa capita, pendere quartas, & membra cælorum ; quod iis æquitas videretur, ab externis censeri diffamarique barbariem , quamobrem etiam Eboracum laceranda illorum quatuor misere corpora, qui Sacerdotum hoc anno duodecim numerum explebant. Et hac innocentium strage sacrilega garrisat satis insulse & pueriliter historicus, *Iheresis Anglicana*, tanquam scopis , omnes illa disiecit araneorum telas (Sacerdotes nempe Catholicos) quibus animalium capiebantur muscae. Tām longē si quidem à vero, plaudit sibi auctor ineptus & impius , de imminuta Catholicorum multitudine, mortibus Sacerdotum , vt sequens potius quem inimicus annus seculi octogesimus tertius maiori ad fidem conuersorum splendore , ac numero rem Catholicam auxerit quam ullus præcedentium annorum.

Nova